

مدت امتحان: ۶۰ دقیقه شماره کلاس:	مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک زاهدان دبیرستان نمونه حضرت ولی عصر (عج) سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷	محل مهر آموزشگاه
-------------------------------------	--	------------------

نام و نام خانوادگی:	تعداد سوالات:	تاریخ امتحان: ۹۸/۳/۹
امتحان درس: علوم و فنون ادبی ۱	پایه: دهم نوبت دوم	شماره دفتر دبیر:
ردیف:	سوالات	بارم

۱	یکی از ویژگی های شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم آن است.	۰/۱۵
۲	دو نمونه از کتاب های معتبر را که در زمان سامانیان به فارسی ترجمه شده اند، نام ببرید؟	۰/۱۵
۳	چرا سبک خراسانی را به این نام می خوانند؟	۰/۱۵
۴	هر اثر شعری را در چند قلمرو می توان بررسی کرد؟	۰/۱۷۵
۵	دو اثر نوشته شده به نثر در قرن پنجم و ششم بنویسید.	۰/۱۵
۶	دو مورد از عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در سده های (قرن های) پنجم را بنویسید.	۱
۷	در زمان سامانیان عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می آمد.	۰/۲۵

ب:		
۱ و هر دو برای برانگیختن حس و حال عاطفی به کار می روند.	۰/۱۵
۲	وزن چیست؟	۰/۱۵
۳	در بیت زیر آرایه ی واج آرایی را مشخص کنید. - سر ارادت ما و آستان حضرت دوست / که هر چه بر سر ما می رود، ارادت اوست	۰/۱۵
۴	نمونه زیر را از دید حس و حال فضای شعری و عاطفی بررسی کنید. - خروشید کای فرخ اسفندیار / هماوردت آمد بر آرای کار	۰/۱۵
۵	براساس الگوهای زیر دو واژه مثال بزنید. الف: صامت + مصوت + دو صامت: ب: صامت + مصوت بلند:	۰/۱۵
۶	در کدام یک از واژه های زیر «و» صامت و در کدام مصوت است؟ الف) چون ب) وال ج) وزید د) رویداد	۱
۷	واژه ی زیر را یک بار با «حذف همزه» و بار دیگر «بدون حذف همزه» بخوانید و به خط عروضی بنویسید و علامت هر هجا را مشخص کنید. رهاورد:	۱
۸	آشکارترین ابزار موسیقایی شعر است.	۰/۲۵
۹	عروض علمی که با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید.	۰/۱۵
۱۰	- گشت یکی چشمه ز سنگی جدا / غلغله زن، چهره نما، تیز پا الف) واژه های قافیه را پیدا کنید. ب) حروف قافیه را بنویسید. پ) نوع قاعده قافیه را بنویسید.	۰/۱۷۵

۱/۵	<p>در هر یک از عبارات زیر سجع را بیابید و نوع آن را مشخص کنید.</p> <p>الف) گفت: «خاموش! که در پستی مردن، به که حاجت پیش کسی بردن».</p> <p>ب) دوستی را که به عمری فرا چنگ آرند، نشاید که به یک دم بیازارند.</p> <p>پ) پشت و پناه سپاه من بود، در دیده دشمنان خار و بر روی دوستان خال.</p>	۱
۱	<p>مصراع اول بیت زیر را با خط عروضی بنویسید. مرز هجاها را مشخص کنید و علامت هر هجا را بنویسید.</p> <p>یا رب، سببی ساز که یارم به سلامت / باز آید و برهاندم از بند ملامت</p>	۲
۱	<p>در کدام یک از ابیات زیر شاعر از آرایه «ترصیع» بهره برده است؟ دلیل خود را بنویسید.</p> <p>الف) نظر تا کنی عرض نقل است و می / نفس تا کشی، حرف چنگ است و نی</p> <p>ب) برند از برای دلی بارها / خورند از برای گلی خارها</p> <p>پ) راه وصل تو، راه پر آسیب / درد عشق تو، درد بی درمان</p>	۳
۰/۵	<p>واژه های و در عبارت زیر سجع متوازی دارند.</p> <p>جوانمرد که بخورد و بدهد، به از عابد که روزه دارد و بنهد.</p>	۴
۱/۵	<p>انواع جناس را در بیت های زیر مشخص کنید.</p> <p>الف) به مُلکِ جَمِ مشو غره که این پیران رویین تن / به دستانت به دست آرد، اگر خود پور دستانی</p> <p>ب) زمانه قرعه نو می زند به نام شما / خوشا شما که جهان می رود به کام شما</p> <p>پ) همه درگاه تو جویم همه از فضل تو پویم / همه توحید تو گویم ، که به توحید سزایی</p>	۵
۰/۵	<p>از نظر آوایی واژه های «حضیض، لذیذ، غلیظ» می توانند با «مشک بیز و خیز» هم قافیه شوند؟ چرا؟</p>	۶

۱	<p>با توجه به قلمرو فکری، دیدگاه خود درباره محتوا و سروده زیر بنویسید.</p> <p>آب را گِل نکنیم؛ در فرودست انگار، کفتری می خورد آب / یا که در بیشه دور، سیره ای پَر می شوید / یا در آبادی، کوزه ای پر می گردد / آب را گِل نکنیم؛ شاید ... / دست درویشی شاید، نان خشکیده فرو برده در آب ...</p>	۱
۱/۵	<p>با توجه به سطح قلمرو ادبی متن زیر را از نظر کاربرد آرایه های تشبیه، تشخیص و کنایه تحلیل کنید.</p> <p>«صبح است، آفتاب مثل تشتی از طلای گداخته بر گوشه جهان گذاشته شده، فلک نقاش می خواهد عالم را طلایی کند؛ اما هنوز دست به کار نشده؛ اول با گرد نقره ای و لاجوردی بوم آسمان را رنگ می ریزد. زمین مانند روپوشی از مخمل سبز است. انبوه درختان در هر گوشه سر به هم آورده اند و هنوز اسرار شب را در میان دارند ...»</p>	۲
۱/۵	<p>با توجه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>آمد نفس صبح و سلامت نرسانید / بوی تو نیارود و پیامت نرسانید</p> <p>یا تو به دم صبح، سلامی نسپردی / یا صبحدم از رشک، سلامت نرسانید</p> <p>من نامه نوشتم به کبوتر بسپردم / چه سود که بختم سوی بامت نرسانید</p> <p>بر بام سپردم دل و جان، تا به تو آرد / زین هر دو ندانم که کدامت نرسانید</p> <p>عمری است که چون خاک، جگر تشنه عشقم / و ایام به من، جرعه جامت نرسانید</p> <p>خاقانی، از این طالع خود کام چه جویی / کاو چاشنی کام به کامت نرسانید</p> <p>الف) دو ویژگی زبانی در سروده بالا بنویسید. (۱)</p> <p>ب) یک ویژگی قلمرو فکری در غزل پیدا کنید و بنویسید. (۰/۵)</p>	۳